

USE OF MODELING CLAY IN PRIMARY EDUCATION VYUŽITÍ SAMO VYTVRZOVACÍCH HMOT NA 1. ST. ZŠ

Klára Šašková

Abstract

This diploma thesis is based on the theoretical knowledge about modeling materials, their practical use in primary schools and common techniques in working with them. Also, the summary of theoretical information about creativity, drawn from professional literature.

I have focused on the comparison of selected materials, the practical use of materials in teaching, leisure time activities within the school community and the creativity of pupils. From the literature I found out the basic techniques of working with modeling clay and applied them in the realization of the work topics I chose according to the age and abilities of the pupils. Some of topics were implemented in the first to third grades of the 25th Primary School in Pilsen.

Modeling materials in general are very suitable for the development of creativity. The clay is a subject that pupils can transform in any form, which is in my opinion very important to give them the opportunity to be creative. So, we support creativity at any age by various means and procedures, and the clay materials can be one of them.

Keywords: *modeling clay, working with clay, creativity*

Abstrakt

Tato diplomová práce vychází z teoretických poznatků o modelovacích hmotách, jejich využití na základních školách a běžných technikách při práci s nimi. Dále pak z informací o kreativité, čerpaných z odborné literatury.

Věnovala jsem se porovnání vybraných hmot, praktickému využití hmot ve výuce, či volno časové aktivitě v rámci školní družiny a kreativité žáků při práci s nimi. Z literatury jsem zjistila, jaké jsou základní techniky práce s modelovací hmotou a aplikovala je při realizaci pracovních námětů, které jsem zvolila podle věku a schopností žáků. První tři z pěti uvedených námětů byly realizovány v první až třetí třídě v rámci školní družiny na 25. ZŠ v Plzni.

Cena i kvalita hmot je odlišná, avšak rozdíly nejsou extrémní. Výběr je tak na uživateli a jeho preferencích. Zjistila jsem, že obecně platí u většiny hmot nižší cena za hmotu v barvě hnědé a vyšší cena za hmotu bílou. Bílá barva je vhodnější pro další práci s výrobkem, barvení, zdobení. Barva hmoty ale nemá vliv na její kvalitu.

Žáci první třídy měli při práci s hmotou mírné obtíže během válení hmoty do rovnoměrných plátů, následné vykrajování pak již probíhalo bez obtíží. Zkoušeli také modelovat sněhuláky, avšak jediné části, které dokázali vytvořit, byly koule. Další detaily, nebo drobnější části se již nepodařily. Pro tvorbu s modelovací hmotou v první třídě, bych tedy doporučila pouze techniku vykrajování.

Žáci druhé třídy zpracovali námět Mé oblíbené zvíře, který byl následně použit v dotazníku zaměřeném na kreativitu. Tito žáci si s modelovací hmotou dokázali poradit podstatně lépe než žáci prvního ročníku. Nedělalo jim problém ani válení, ani modelování při realizaci námětu. Někteří zvolili složitější zvíře, někteří jednodušší, ale všichni dokázali dosáhnout požadovaného výrobku a svou představu ztvárnit.

Žáci třetí třídy byli již v práci s modelovací hmotou velmi zruční, instinktivně vymýšleli a zpracovávali hmotu podle toho, jak si usmysleli. Všichni žáci vytvářeli svícny metodou rovnoměrně vyválených plátů a při práci s hmotou jsem nezaznamenala žádné obtíže.

Dalo by se tedy říci, že čím jsou žáci starší, tím se jim s hmotou pracuje lépe a snáze. Je zajímavé, že při Urbanovu testu kreativity byl výsledek opačný. Tento test jsem provedla s žáky první třídy a následně s žáky druhé třídy, kteří zároveň vyráběli hodnocené výrobky z modelovací hmoty. Zde se žáci první třídy projeví jako kreativnější než žáci druhé. V první třídě byla většina žáků průměrných

až vysoce nadprůměrných, jen pár jedinců lehce pod průměrem. Ve druhé třídě byl výsledek rovnoměrný mezi podprůměrem, průměrem až nadprůměrem.

"Dítě nemá zábrany, protože ho nnesvazuje potřeba sebehodnocení. S přibývajícím věkem mnohdy kreativita ustupuje. Dítě se obává chyby, ztrácí odvalu experimentovat."

ŠTÍPLOVÁ, Ljuba, Alena TICHÁ a Milena RAKOVÁ. Zpíváme a tvoříme s malými [online].

Modelovací hmoty obecně, a zvláště pak samo vytvrzovací hmoty, jsou k rozvoji kreativity velmi vhodné. Jedná se o určité množství materiálu, který žák může ztvárnit do jakékoli podoby podle svých představ a přání. Další výhodou je samo vytvrzovací vlastnost hmoty. Žák si tedy bez zdlouhavého čekání může vlastní výrobek odnést domů.

Myslím si, že je velmi důležité dát žákům možnost být kreativní. Neurčujme jim ve všem hranice. Zvláště pracovní činnosti a výtvarná výchova jsou vhodným školním předmětem, kde rozvíjet tvořivost. Jedná se o lidskou vlastnost, která se může adaptovat celoživotně, avšak stejně jako další lidské vlastnosti a činnosti je nejsnazší a nejefektivnější ji rozvíjet od dětství. Podporujme tedy kreativitu v každém věku různými prostředky a postupy, samo vytvrzovací hmoty mohou být jedním z nich.

Klíčová slova: vytvrzovací hmoty, pracovní náměty, tvořivost

Contact

saskova.kl@gmail.com

E-mail: saskova.kl@gmail.com